

שיחות קודש

שיעורים על ספה"ק 'שפת אמת'
שנמסר ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
במשך פרשת דברים - תש"פ

נכתב מיד אחרי אמירתם - בלתי מוגה

יצא לאור על ידי הרב יצחק טווערסקי שליט"א

שיעור מיום ו' פרשת מטות מסעי

כה' תמוז

איתא בשפ"א (תרנ"ד) במדרש בענין ערי מקלט מביא הפסוק יורה חטאים בדרך ע"ש. אדם שהרג חברו בשוגג צריך ללכת לערי מקלט, ואם הוא לא יודע את הדרך לשם צריכים לעזור לו להגיע לשם. דהיינו צריכים לתלות שלטים בכל הדרך כדי שאחד שצריך להגיע ידע את הדרך.

השפ"א אומר שלא צריכים לגרש רק את החוטא אלא גם החטא בעצמו, כי כתוב יתמו חטאים, לא כתוב חוטאים אלא חטאים שצריכים לגרש החטא ג"כ, דהיינו שיש בערי מקלט משהו שמוריד את החטא ג"כ ולא רק מסייע לחוטאים לחזור בתשובה.

למה אדם חוטא, אלא כי הוא שכח את הקב"ה, ואז כל היניקה שלו הולך לקליפה, וזה גורם לו לחטוא, וברגע שהולך לערי מקלט שם מתחיל להתבונן מה קרה כאן, דהיינו שהיה בטוח שהוא חי עם הקב"ה ואז פתאום מגלה שלא היה חי עם הקב"ה, ר' אשר היה אומר שכל כאב בא לא להציק לך אלא שאתה תתחבר לעצמך ותתחיל לחיות עם הקב"ה, וברגע שאדם מתחיל לחיות עם הקב"ה זה מוחק לו החטא, כי על ידי שיושב שם ומתבונן ואז חוזר לו הקשר עם הקב"ה ואז החטא הולך מאדם.

ולמעשה איך באמת מורידים את החטא על ידי שיושבים בערי מקלט? אלא דענין הגלות של הרוצח ויציאתו במיתת כהן גדול, כתוב בתורה שרוצח שהלך לערי מקלט יושב שם עד מות הכהן גדול, לכאורה איזה שייכות יש בין הכהן גדול לאדם שרצח חברו, אלא כתב רש"י שהתפקיד של הכהן הוא להשרות שכינה בישראל ולהאריך ימיו של בני ישראל עלי אדמות, וכזה רוצח שלא חי עם הקב"ה ממילא לא יכול להיות לפני הכהן גדול אי"כ לוקחים אותו משם והולך לערי מקלט, וכשמת הכהן הזה הוא יכול לצאת בחזרה. וז"ל רש"י: שהוא בא להשרות שכינה בישראל, ולהאריך ימיהם, והרוצח בא לסלק את השכינה מישראל, ומקצר את ימי החיים, אינו כדאי שיהא לפני כהן גדול.

דבר אחר לפי שהיה לו לכהן גדול להתפלל, שלא תארע תקלה זו לישראל בחייו. דהיינו אם זה אכן קרה זהו סיבה שיש לו בעיה עם הכהן גדול הזה אי"כ הוא לא יכול להיות לפניו. וכמו שהתולדות אומר על הפסוק הושיעה ד' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם, למה גמר חסיד, כי אין לאנשים אמונה, ואפשר לומר ג"כ הפוך למה אין לאנשים אמונה כי גמר חסיד, היות שאין כזה חסיד שיפרסם ושישפיע לכולם אמונה בהקב"ה.

וב' טעמים אמת כי כוחו של כהן גדול להביא חיים לעולם היה צריך לגבור זכותו על מעשה הרוצח שלא להביא מיתה. ואם זה אכן קרה אז גם הכהן אשם במעשה הרצח. בנביא ירמיהו כתוב היכל ד' המה. אומר הנפש החיים מה היה הבעיה שם, אלא הם אמרו שיש היכל ד' ולא יכול להיות שיחבר ד' את היכלו, הקב"ה אתנו, ושום גוי לא יכול להיכנס לשם וגם אנחנו לא יכולים אי"כ לא יכול להיות מצב של חורבן בית המקדש, אבל לא קלטו שהיכל ד' המה תלוי בנו אם אנחנו חיים עם הקב"ה אז לא יכול להיות מצב של חורבן אבל אם אתם לא חיים עם הקב"ה והיכל ד' מביא לך רק לחטוא אי"כ יכול להיות מצב של חורבן.

ומה זה קשור לכהן גדול, אלא גם הכהן התפקיד שלו הוא להכניס לבני ישראל שיש בורא ומנהיג לבירה, ואם הוא לא עשה אותו אז כנראה שיש בעיה בכהן גדול. ולמה מגרשים אותנו מבית המקדש, אלא כתוב כוהנים בעבודתן לוויים בדוכן וישראל במעמדן, דהיינו כוהנים

ולווים כבר לא נמצאים היות כי חרב בית המקדש, אבל ישראל במעמדן עדיין נמצאים, אומר ר' אשר אתה הכהן אתה המזבח ואתה הקרבן, כי בזמן בית המקדש הבעלים עשו סמיכה והם עוררו אותך לתשובה, אבל היות ששכחנו את הקב"ה ולקחנו את הבית המקדש לביזנס ועסק לכל דבר, ולא התחברתם לשכינה, ואז הגעתם לחטא ואז הקב"ה לקח את בית המקדש, ועכשיו תתגעגעו לבית המקדש, ואז הגעגועים שיש היום זה גם היה אז.

אותו דבר היה בערי מקלט מה שחשב עד עכשיו שהכל מובן מאיליו, ואז הגולה נמצא בחורבן שלו, כמו שאנחנו גלינו מארצנו כדי שאנחנו נגיע לגעגועים וזה הקרבן שאני יכול לתת, אז גם הגולה ששכח את הקב"ה וחשב שהוא יכול הכל, וכמו שאמרנו מהבעש"ט הק' הלואי אותי עזבי ותורתי שמרו, אנשים לוקחים את הקב"ה כדי לעבור על התורה, גנב שנמצא בתוך מחתרת באמצע גניבה מבקש מהקב"ה תציל אותי, א"כ אומר הקב"ה אל תסמוך אלי ותפסיק לגנוב, דהיינו אנשים לוקחים את התורה לגניבות שלהם א"כ אומר הקב"ה בסדר אני לוקח את השכינה ממכם ואני הולך, וככה אתם תחזרו אלי בסופו של דבר.

ולכן במיתת הכהן הגדול מתכפר זה החטא. כי מיתת צדיקים מכפרת על כולם.

והנה בגמרא הקשו הרי שנגמר דינו לפני כהן גדול זה, מה היה לו לעשות, כשנגמר דינו שהרוצח צריך ללכת לגלות, ולפני שהלך מת הכהן גדול, אומר הגמרא שהוא לא צריך ללכת לגלות, כי אם הכהן פודה מי שהיה בגלות קל וחומר שפודה מי שעוד לא היה בגלות. אומר המשנה אם עד שלא נגמר דינו מת הכהן גדול, ומינו כהן גדול אחר ורק אח"כ נגמר דינו, האם הכהן גואל אותו ופטור מללכת לגלות או לא, אומר המשנה שלא כי היות שעכשיו יש כהן גדול חדש א"כ אפשר לצאת מגלות רק כשהוא ימות ועד אז אתה חייב להיות בגלות. שואל הגמרא לכאורה מה זה קשור לכהן גדול החדש, ממילא הכהן שהיה בעת הרציחה הוא היה יכול על ידי השפעה שלו לפעול שלא יקרה מעשה הרציחה, אבל הכהן החדש הוא עוד לא היה במעשה הרציחה ומה היה עליו לעשות.

אלא מתרץ הגמרא **ומשני שהיה לו להתפלל שיגמור דינו לזכות** ולא ביקש. לכאורה מה היה יכול לפעול התפילה של הכהן החדש לזכותו, אם מגיע לו הוא יוצא חייב בגלות, ואם לא הוא יוצא לזכות, ומה זה קשור לכהן הגדול החדש. **ואינו מובן כיון שכבר נעשה הרציחה על ידו למה יתפלל שיגמור דינו לזכות,** ומה יעזור התפילה?

ואמרו? ז"ל אמר בזה דבר נפלא לפי מה שכתב הבית יוסף בשם הר' מנוח בריש הלכות ראש השנה הטעם דאמרינן בעשרת ימי תשובה מלך המשפט, כל השנה אנו אומרים מלך אוהב צדקה ומשפט, בעשרת ימי התשובה אנו אומרים המלך המשפט, לכאורה מה ההבדל? אלא מלך אוהב נקרא שיש מי שעושה את המשפט והקב"ה אוהב אם עושים אותו לפי צדקה ומשפט, המלך המשפט נקרא שהקב"ה בעצמו עושה את המשפט לפי מה שהוא רוצה.

אומרים אל תבוא במשפט עמנו כי לא יצדק לפניך כל חי, הכוונה שאנו מבקשים מהקב"ה אל תבוא למשפט אתנו ביחד, ומצד שני אנו אומרים מלפניך משפטי יצא ענייך תחזינה מישרים, לכאורה שאנו מבקשים מהקב"ה שכן יבוא למשפט, א"כ האם שיבוא או שלא יבוא אתנו ביחד? אלא מתי שיש משפט והשופטים דנים על אדם, ופתאום נכנס המלך ורוצה לראות מה קורה כאן, אז אי אפשר לעשות חכמות והכל חייב להיות על פי דין, היות שהמלך אוהב צדקה ומשפט א"כ אתה חייב לראות שהכל יהיה מדויק בלי בעיות, אם לא נפתח לך תיק שאתה לא בסדר, אבל מתי שהמלך בעצמו יושב ודן את הדין, אז מלפניך יצא ענייך תחזינה מישרים, וזה המלך המשפט.

מסופר שאחד נכנס לבית המדרש של החפץ חיים, וראה שאחד מקבל שלישי ואחד שלישי, ניגש לגבאי ושאל למה נתתי לאותו האיש שלישי ולמה לא לשני שישב לידו, ענה לו הגבאי

אני כאן כל השנה ההוא קיבל כבר לפני שבוע והוא הולך לקבל שבוע הבאה בקיצור יש כאן סדר למה שאני עושה, א"כ מה שאתה רואה מלמעלה זה כלום הכל עם חשבונות.

א"כ הקב"ה הוא המלך המשפט ואם הוא עושה אותו זה נכון ומדויק מאוד ויש לו סדר מסוים למה שעושה. **שהוא בעצמו המשפט, כמו שאנו אומרים הוא החכמה הוא המדע, שאין לומר עליו יתברך חכם ומבין שנראה שהוא קונה החכמה והבינה מאחר.**

ולכן אם היה נגמר דינו לזכות היה באמת המשפט לזכות שהמשפט נמשך אחר רצונו יתברך שמו ודברי פי חכם חן. מישוהו אמר לר' אשר שהוא לא יכול ללכת לדין ההוא, כי היות שהוא לא אדם ישר ועוד מלא טענות למה הוא לא טוב בשבילו, אומר לו ר' אשר זה התורה שהקב"ה נתן לנו, ואלו האנשים שהקב"ה שם שהם ידינו לנו את הדין, ומה שיקרה הקב"ה עשה את זה, א"כ הקב"ה הוא מלך אוהב צדקה ומשפט א"כ לא הולכים לכה אחד שהוא לא אוהב משפט אמת, וברגע שלקחו אחד כנראה שזה רצון הקב"ה ואז הוא כבר המלך המשפט ומה שיוצא בדין את זה הקב"ה רוצה אפילו שזה לא מוצא חן בעינינו. א"כ הכהן היה יכול להתפלל שיהיה לזכות וככה היה יוצא לזכות.

אכן לפי עניות דעתי נראה לבאר ענין הגלות של הרוצח, כיון שהרג נפש ונדבק בו כוח המיתה, היום היארציית של הרמ"ק, ובספרו תומר דבורה אומר שכתוב מי קל כמוך נושא עון, הקב"ה מלך נעלב סובל עלבון, דהיינו הקב"ה יודע בלי ספק מה שקורה אצל כל אחד, הרי אין דבר נסתר מהשגחתו בלי ספק, ועוד אין רגע שלא יהיה האדם נזון ומתקיים מכוח עליו השופע עליו, והרי תמצא שמעולם לא חטא אדם נגדו שלא יהיה הוא באותו הרגע ממש שופע שפע קיומו ותנועת אבריו, עם היות שהאדם חטא בכוח ההוא לא מנעו ממנו כלל, אלא סובל הקדוש ברוך הוא עלבון כזה להיות משפיע בו כוח תנועות אבריו, והוא מוציא אותו כוח באותו רגע בחטא ועון ומכעיס והקדוש ברוך הוא סובל.

ולא תאמר שאינו יכול למנוע ממנו הטוב ההוא ח"ו, שהרי בכוחו ברגע כמימרא ליבש ידיו ורגליו כעין שעשה לירבעם, ועם כל זאת שהכוח בידו להחזיר הכוח הנשפע ההוא והיה לו לומר כיון שאתה חוטא נגדי תחטא בשלך לא בשלי, לא מפני זה מנע טובו מן האדם אלא סבל עלבון, והשפיע הכוח והטיב לאדם טובו, הרי זה עלבון וסבלנות מה שלא יספר, ועל זה קוראים מלאכי השרת להקדוש ברוך הוא מלך עלוב, והיינו אומרו מי קל כמוך, אתה קל בעל חסד המטיב, אל בעל כוח לנקום ולאסוף את שלך, ועם כל זאת אתה סובל ונעלב עד ישוב בתשובה.

אותו דבר שאנחנו צריכים להתנהג בסבלנות, הרי זו מידה שצריך האדם להתנהג בה רצוני הסבלנות וכן היותו נעלב אפילו למדרגה זו ועם כל זאת לא יאסוף טובתו מן המקבל. אפילו שהוא עשה לך רע אל תעשה עסק מזה, הוא עשה לך בעיה אחד אל תעשה מזה עשר בעיות.

הבי' נושא עון, והרי זה גדול מהקודם, שהרי לא יעשה האדם עון שלא יברא משחית כדתן העובר עבירה אחת קונה לו קטגור אחד והרי אותו קטגור עומד לפני הקדוש ברוך הוא ואומר פלוני עשאתי, ואין בריה מתקימת בעולם אלא בשפעו של הקדוש ברוך הוא והרי המשחית הזה עומד לפניו ובמה מתקיים.

הדין נותן שיאמר הקדוש ברוך הוא איני זן משחיתים ילך אצל מי שעשאו ויתפרנס ממנו והיה המשחית יורד מיד ונוטל נשמתו או כורתו או נענש עליו כפי ענשו עד שיתבטל המשחית ההוא, ואין הקדוש ברוך הוא עושה כן אלא נושא וסובל העון וכמו שהוא זן העולם כולו ומפרנס המשחית הזה עד שיהיה אחד משלושה דברים, או שישוב החוטא בתשובה ויכלהו ויבטלהו בסגפיו, או יבטלהו שופט צדק ביסורים ומיתה, או ילך בגיהנם ושם יפרע חובו.

והיינו שאמר קין גדול עונו מנשוא, ופרשו חז"ל כל העולם כולו אתה סובל, ירצה זן ומפרנס, ועוני כבד שאין אתה יכול לסובלו, פרוש, לפרנסו עד שאשוב ואתקן. אם כן הרי זה מידת סבלנות גדולה, שיזון ומפרנס בריה רעה שברא החוטא עד שישוב.

למד האדם כמה צריך שיהיה סבלן לסבול עול חברו ורעותיו שהריע עד שיעור כזה שעדיין רעתו קימת, שחטא נגדו והוא יסבול עד יתקן חברו או עד שיתבטל מאיליו וכיוצא.

א"כ ברגע שאדם הרג חברו אז נדבק בו כוח המיתה והמשחית, ואז הוא מסוכן, כי ברגע שיש לו משחית בידו הוא יכול להרוג עוד כמה אנשים בדרך, **כיון שהרג נפש נדבק בו כוח המיתה וחלק מלאך הממית בר מינן ונעשה מזיק ויכול להזיק ח"ו ולגרום מיתה**, ומה עושים אתו, הלא עבר עבירה ושנה בה נעשה כהיתר, א"כ ברגע שנדבק בו המשחית הוא כבר לא בעל בחירה והוא מסוכן לכולם, **ולכן הושם לו מקום. וכן לשון הפסוק והאלקים אנה לידו, שנדבק במידת הדין, ולכן קראו הכתוב רוצח, הגם שהיה שוגג, נדבק הרציחה בו, ואז לא שאתה הרגתי אלא אתה עכשיו מזיק ויכול להזיק אחרים ח"ו.**

ולכן הכהן גדול שמביא חיים לעולם יש בכוחו לגבור ולעקור זו הרשימה שנדבק בו, ויצא דינו לזכות, שיצא מתחת יד רשימת הרציחה שנדבק בו, ולא יצטרך לגלות. ולפי הדרך שאנחנו מדברים אפשר לומר, אם הכהן חושב שהשני רוצח אז באמת זה לא קשור אליו, אבל אם הוא חושב שמסכן שהוא רוצח כי לעולם אני רוצח, והוא היה צריך לעבור את זה כדי להראות לי שאני רוצח, וברגע שהכהן רואה שהוא רוצח אז דינו היה יוצא לזכות ואז לא היה צריך גלות, ואם בית דין הוציא פסק שחייב בגלות הכהן אשם בזה, לפני שיצא הדין היה הכהן יכול ללמוד שזה הוא ואז הפכתי את המציאות לסיבה ואז אין שום סיבה למה הסיבה עדיין תהיה, ואז הכהן בעצם יכול להוריד את זה, אבל עכשיו שיצא הדין שהוא חייב בגלות, כי הכהן לא היה חי שזה הוא, א"כ הכהן אשם בזה.

וזה רמז המדרש יורה חטאים ולא כתב חוטאים רק חטאים כנ"ל, שנתן הקב"ה מקום שלא יזיק זה החטא המשחית שנדבק בזה ההורג נפש בשגגה כנ"ל. א"כ כל אחד צריך להתפלל על כולם ועל החברים שלא יגיעו לגלות.

פרשת דברים

שיעור א'

יום א' כז' תמוז

איתא בשפ"א (תרמ"ב) בפסוק בשנאת ד' אותנו. ועל זה נאמר נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה. וז"ל המדרש: ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא, זה שאמר הכתוב נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה, אותו קול שבכיתם גרם לכם להיות שנואין, שבכו בליל ט' באב, ואמר להם הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חינוס לפני, אני אקבע לכם בכיה לדורות, ומן אותה שעה נגזרה על בית המקדש שתתחרב כדי שיגלו ישראל לבין האומות.

המלבי"ם מפרש משל למי שגדל חיות מדבריות לעשות אותם בני תרבות, והיה לו ארי בן תרבות שהיה משעשע עמו, אבל כאשר עבר עמו דרך היער נזכר את מעמדו הקודם הפראי, ונתן בקולו על אדונו, ור"ל במצרים היו במעמד פראי רחוקים מתורה ומצוות, ואני עשיתם בני תרבות ובעלי דת, ובבואם ביער היינו בין האומות שבו על טבעם הקודם ונתנו קולם על ד' ועל נביאיו להרגם, ועל זה נאמר על כן שנאתיה.

כי הקב"ה חשב לטובתנו, ועל ידי שאמרו בשנאת נהפך ח"ו לשנאה. לכאורה צריכים אנו להבין מה מונח כאן, ועוד מהו העניין שבני ישראל בכו באותו לילה.

אלא ר' יענקעל בערקאוויטש ז"ל אמר לי שבכיה הוא ענין של מבוך, דמעות הוא מלשון מדמא מטמע ומנסך, כשאדם בוכה הדמעות יורדים ושוטפים לו העיניים ואז נהיה לו מצב חדש, דהיינו השאלה האם אתה בוכה על הפנימיות או על החיצוניות, חיצוניות נקרא לבכות שטחית, ופנימי נקרא לבכות על עמוק הפנימיות שיש, אותו דבר בכיה מביא לאדם מצב חדש רק תלוי איזה סוג בכיה אתה בוכה, דמעות על העבר אין לזה שום דבר, כי מה שהיה היה, דמעות על עכשיו להבין ועל התבוננות ושאדם יכיר ויבין ושזה בא מתוכו מפנימיות אז הדמעות מביא לו לתועלת.

וזה נקרא לבכות על חורבן בית המקדש, כי זה לא היה עונש בלבד, אלא אמרנו אתמול שכתוב היכל ד' המה, חשבו שלראות את הקב"ה זה דבר פשוט ומה בכך ולא צריכים לעבוד על זה, ואז הקב"ה לקח להם את הבית המקדש אבל לא בשביל לקחת אלא לתת להם שיהיה לזה משמעות יותר עמוק בבית המקדש ממה שהיה מקודם, ולא צריכים לתקן רק את המעשים אלא העיקר הוא הפנימיות, אבל אם עובדים רק על החיצוניות בלי הפנימיות אז לא עשינו שום דבר.

וזה העניין של כאב, כותב ר' אשר במכתב א', מזה אנו רואים שכאב הנמצא במחשבה אינו נעוץ בדווקא בסיבת עובדות מציאות החיים, אלא מקור הכאב והדאגה מהנפש ולא מהגוף, דהיינו באותו רגע שאדם שכח מהקב"ה יהיה גורם כאב להקב"ה ואז הוא נותן לך להבין שהכאב שיש לך הוא כלום לעומת הכאב שיש להקב"ה מזה ששכחת את הקב"ה, ואז הפכת את הכאב ממציאות לסיבה ואז אין שום סיבה שהסיבה תהיה עדיין, תפקיד האדם וחובתו בעולמו לתקן את חלקו שבחטא האדם הראשון, כלומר להגיע ולמצוא שהוא אינו בסיס בפני עצמו, כוחו ומעשיו ניתנים לו ממציאות עליונה, מציאות הרחמים, כי הוא הנותן לך כוח לעשות חיל. הכאב שיש הוא מחוסר אונים שלך, הכאב מלא נודע וזה שאתה רואה את עצמך פתאום בתוהו ובוהו.

ויש לזה מטרה מיוחדת, כי יש תוהו ובוהו לפני הבריאה ואחרי הבריאה, יש תוהו ובוהו של קדושה ויש של אנוש בששת ימי המעשה, התוהו ובוהו לפני הבריאה שם הכל אחד יום ולילה טוב ורע, אבל תוהו ובוהו יש כבר איזה מהלך רק שזה עוד לא ממשית, ואז יש כבר יום ולילה טוב ורע אני ואתה, אבל איזה חכם הרואה את הנולד, אדם צריך לראות שכל הבריאה בא מאיזה מקום מסוים, יש כאן הקב"ה שנמצא מעל הטוב ורע ומעל האנוש ומעל התוהו ובוהו שלפני הבריאה שם הקב"ה נמצא, ולמעשה כשהקב"ה מגיע אצלך בצורה הפוכה בצורת כאב צריכים לדעת שהכאב לא אמור להכאיב לך אלא הפוך לעזור לך לנטרל את המציאות ולהתחיל לחיות עם הסיבות ואז מגיעים לחיות אחד עם הקב"ה.

וכדי להגיע להכרה זו צריך כל אחד ואחד לפי בחינתו ושורש נשמתו לעבור כאבים ומכשולים, שהם לא מגיעים כדי להעניש אותך ולהכשיל אותך ולהחליש אותך, אלא כדי להחשיל אותך ומזה אדם יגיע להכרה עד כמה אדם חייב את הקב"ה ואי אפשר בלעדיו, אדם שחושב שיש איזה משהו שמכאיב אותו צריך לדעת שזה דמיון מחשבה, אין הוא מסכן כפי שהמחשבה רוצה לרמות אותו, ומה בכך אם אין לו שלימות של ענין זה או אחר, האם בגלל זה הוא מסכן ומנודה מן העולם, והלא אלפי אנשים שסיבלם גדול משלו וחיים חיי שלווה ואינם נותנים על לבם לצער עצמם עד בלי די, וכשמתחיל האדם לראות שנלכד בו אינו אמת, אלא שיש בקרבו שונא שבדבר הקטן מתגבר עליו להכאיב אותו בכאבים עמוקים ועד שאול תוקד מרירות הכאב וכל זה ממחשבת דמיון הכל ורעות רוח.

א"כ באותו לילה שמרגלים חזרו מארץ ישראל ואמרו אפס כי עז העם, נכון שקבלו כאב אבל זה לא היה מציאות אלא סיבה לראות שאי אפשר לעלות לארץ ישראל לבד, ולא מגיע לכם שום דבר, ואם כן עולים הקב"ה נותן לנו את זה והכל מתנת חנם ממנו ית'. לך ד' הצדקה ולנו בושת הפנים, דהיינו אנחנו צריכים לראות שלא מגיע לנו שום דבר ורק הקב"ה נותן לנו כל דבר.

כתוב בתורה ותרנגו באהליכם ותאמרו בשנאת ד' אותנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אותנו ביד האמורי להשמידנו. בעצם הקב"ה אוהב אותנו ובמקום זה אנחנו חושבים שהוא שונא אותנו, חיצוניות אולי אתה צודק אבל בפנימיות אז את אשר ד' אוהב ד' יוכיח, ועל זה נאמר **נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה, כי הקב"ה חשב לטובתנו, ועל ידי שאמרו בשנאת נהפך ח"ו לשנאה**. והם בכו בערב תשעה באב כשחזרו מארץ ישראל, אומר המדרש אתם בכיתם אז בכיה של חנין ובסוף יהיה לכם בכיה לדורות. בכיה של חנין נקרא שאדם לא מיחס אותו להקב"ה אלא לוקח את זה לעצמו וזה נקרא חנין, כי חנין נקרא סטרא אחרא כמו שנאת חנין, דהיינו שאדם לא מיחס להקב"ה זה שהשני מכאיב לו, א"כ אתה גרמתי שיהיה עכשיו בכיה, א"כ לא צריכים לבכות על המציאות אלא על הסיבה כי הקב"ה רוצה לקרב אותך ולא ח"ו להרחיק אותך.

ויש לנו ללמוד קל וחומר, מדה טובה המרובה, בימים האלו כל אחד נמצא במצב של לא נודע במצב של ספיקות, יש גם חולים, א"כ כל אחד נמצא בהסתר מסוים, א"כ מה הסיבה ששלחתי אתכם לגלות כי לא תרגמתם את המציאות לסיבה, עכשיו עלינו לתקן את זה המתקת דינים בשורשם להבין שיש כאן תועלת מכל הסיפור הזה, **אשר גם בגלותנו עתה, שנתגרשנו משלחן אבינו שבשמים, יש לנו להאמין ולבטוח באבינו שבשמים, כי מאהבה הוכיח אותנו, כמו שנאמר אשר יאהב ד' יוכיח, ומתוך אמונה זו יתהפך באמת לאהבה**. זה נקרא המתקת דינים בשורשם, מן המיצר קראתי י-ה, נכון שבגלוי זה נראה לי רע, אבל בפנימיות זה טוב, אדם צריך לבטל את הבנה ואת השגה שלו אז מגיעים להקב"ה.

מסופר על הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוז שפעם אחת בליל שבת לפני קידוש התחיל לבכות, שאל אותו תלמידו הרה"ק רבי הערש לייב אליקער זי"ע, למה הרבי בכה, ענה הרה"ק רבי

ברוך זי"ע, אנו אומרים מודה אני לפניך וכו' ואשר אתה עתיד לעשות עמי, לכאורה ממילא על מה שהיה אנו מודים להקב"ה, אבל למה אנו צריכים להודות לו על מה שהולך להיות, אלא הכוונה הוא שלפעמים הקב"ה עושה אותנו חסד ואנחנו לא יודעים שזה חסד ועוד חושבים שזה רע, א"כ צריכים להודות להקב"ה כבר עכשיו על כל החסד מה שהולך להיות אפילו שאנחנו לא נראה שזה חסד ג"כ אנו מודים לו כבר מעכשיו.

ואז התחיל עוד פעם לבכות, שאל אותו תלמידו הרה"ק רבי הערש לייב זי"ע למה הרבי בוכה הרי הסביר מאוד יפה את העניין, ענה הרה"ק רבי ברוך זי"ע למה אנחנו כאלו אנשים גרועים שלפעמים הקב"ה עושה אותנו חסד ואנחנו לא מוכנים אפילו להכיר שזה חסד ממנו ית'.

וזה נקרא המתקת דינים בשורשם שאנחנו צריכים בכל דבר לראות שזה הקב"ה אפילו דברים שנראה לנו כרע. ר' אשר כותב במכתב תפקידו של האדם בבריאה לגלות בעצמו ובבשרו את האלקות בבחינת מבשרי אחזה אלקי ע"י שהוא מאמין בכל לבו ונפשו שאין היסורים שלו יסורי עקר שאינם מולידים שום דבר, אלא יש ויש להם תכלית נכבדה עד למאוד, תכלית גדולה כל כך, שכל תיקון העולמות תלוי בהן ובאופן קבלתן ע"י בעל היסורים, כי כך נקרא שמו בעל היסורים, היינו שהוא בעל ואדון על יסוריו להביאם לתכלית הנרצה, לכוונם למעלה, לריח ניחוח לפני אדון הכל.

כי בזמן שבית המקדש היה קיים היה אדם עולה לירושלים בא לו לעזרה ומקריב קרבנו ומתכפר לו, עכשיו שאין בית המקדש קיים אין לנו מזבח לא כהן להקריב, אדם עצמו הוא מקום הקודש הוא מזבחו הוא עצמו קרבנו והוא את עצמו מזכך ומטהר יסוריו טהרוהו כתינוק שנולד מחדש נדמה, וכמו שהקרבת הנרצה מבין הקרבנות הוא העולה על מוקדה שהיא כליל תקטר לדי' שאין בה שום הנאה לא הבעלים ולא הכהן המקריב אותה.

כך גם הם היסורין של אהבה שאין להם לבעליהן שום הנאה לא הגאה של שברון ולא הנאה של פינוק אף לא הנאה של סיפוק עצמי פשוט עובר עליהן ואינו יודע אותן את חשיבותן למעלה, אבל הוא משתעשע בהן ומחשב בהן חשבונו של עולם אשר לעומת מה שהוא חייב לבוורא הרי הם רחמים גמורים של חסד אל כל היום.

וכיון שזכה אדם והגיע למדרגה זו של תכלית הידיעה שנדע שלא נדע שיסוריו הביאוהו לכך שלא בעט בהן ושם עצמו כשור לעול וכחמור למשא סוף הכבוד לבוא וצדקתו להיגלות, השיי'ת מקרבהו אליו בחיבה יתרה ופורס חסותו עליו עד שנכלל בו כי נכלל במציאות האין אשר מלא כל הארץ כבודו, ובהיכל של מלך אינו חסר שום דבר אוכל על שולחנו שותה מימיו ונהנה מזיוו.

וזה כי מי שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו, בימיו הוא המידות ושם מאחורי זה יש הקב"ה, ואתה בכיתי בכיה של חניס עוד יהיה לך בכיה של דורות, דהיינו עכשיו אנחנו יכולים לתקן את הבכיה של אז. דהיינו יש בכיה של שמחה ושל עצבות, עצבות הוא שאדם חשב שיחיה לעולם ופתאום מישהו הלך ואז אתה מתחיל לבכות, ואז אדם נכנס למבון והעניים מלא בכיות ונהיה רק מטושטש ואדם בבלבול, אבל אותו בכיה יכול להביא לך לשמחה, האימא של הרוזניער אמרה בלוויה אחד שאם אתם הייתם יודעים מה מחכה לי למעלה היית שמחים, וכן ר' אשר היה אומר לא לבכות בלוויות, וכן אמר פעם אחד לר' אברהם יהושע רובינפלד לשום צמר גפן באוזניים כי המספידים רוצים להרוג אותך. התיקון הכי גדול הוא להתחזק באמונה דווקא בחושך הכי גדול שיש כי הקב"ה לא רוצה לקחת ממך אלא רוצה למנף אותך אליו ית'. וברגע שאדם מתחזק באמונה כולם מקבלים חיות וכן הוא בעצמו.

וזה עיקר פירוש אוהב את התוכחות, אבל לכאורה הוא מבוה אותי ומשפיל אותי ואני עובר כאבים, אבל אדם צריך להאמין כי הוא מאהבה, כי אין דרך אחרת להגיע רק דרך כאב, וכשאדם מזהה את זה אז כל אחד ואחד לפי שורש נשמתו עובר את זה, וכדי להגיע להכרה זו צריך כל אחד ואחד לפי בחינתו ושורש נשמתו לעבור כאבים ומכשולים שמהם יכול ללמוד על פחיתות ערכו כשהוא לעצמו, ומזה ילמד על תלותו בכוח עליון שממנו הוא שואב את קיומו וכל כולו ומהותו נצמח ממנו. כשיודעין שהמוכיח אוהב נאמן הוא, מקבלין התוכחה, ועל ידי זה נהפך באמת לאהבה.

ועל זה כתיב על כל פשעים תכסה אהבה, ואיך יכולין לבוא לאהבה כשיש רוב פשעים, הרה"ק הרבי ר' בונם זי"ע אומר הרוצה בתשובה, מסביר הפרי הארץ בפרשת שופטים אדם צריך לאהוב את כל אחד, ואפילו שאתה רואה אנשים נופלים, אבל אתה צריך לדעת שהם באים מכאלו מקומות שאתה לא יכול לרדת לשם והם נשלחו לשם כדי לקדש שם שמים ברבים, אבל למה לא מודעים לי את זה לפני זה, אלא לא כן אתה רחמים ואהבתו הקב"ה נתן לך, איזהו עשיר השמח בחלקו זה לא רק בגשמיות אלא גם ברוחניות, א"כ לכתחילה אסור להיכנס לשם ואם הקב"ה כן הכניס אותי לשם צריכים לדעת שזה מגיע מהקב"ה והוא נותן לנו את הכוח לזה ורוצה למנף אותנו לכזה מקום גדול שלא היינו יכולים להגיע בלי זה, ומקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד שם, בהדי כבשי דרחמנא למה לי, העיקר לא להישבר כי אז אין מצב של אהבה.

לכל יהודי יש תפקיד לדעת שכרגע שהוא במלחמה, וכמו שאמרנו חייל שמקבל קליע ברגל חייב להמשיך הלאה כי אם לא הוא יקבל קליע בראש, וחלק מהמלחמה הוא לקבל בקליע ברגל, ולא צריכים לנצח את הקרב אלא המלחמה. א"כ איך יכולין לבוא לאהבה כשיש רוב פשעים?

אלא רק כשמקבלין התוכחה והעונשין והיסורין מתוך אהבה. ר' אשר היה אומר שכל החיים שלי התפללתי שאני יגיע לבישות של דוד המלך, אבל לא זכיתי לזה. כי הבישות זה השיא מזכך את האדם ומביא אותו להגיע לאין, ואם אין לו בישות זה הקב"ה שעוזר לו שלא יהיה, א"כ אז הוא חי אחד עם הקב"ה. ולכן כתיב לכו כו' ונוכחה כו' אם יהיו חטאיכם כשנים כו'.

הקדושת לוי אומר משה רבינו כשנכנס לעשות את עבודה הוא לבש בגד לבן שאין בו אימרא, כי רק כהן הוא יכול להיכנס לפני ולפנים ואיך נכנס לשם משה רבינו, אלא כמו שיש צבעים כל צבע ברגע שהוא כבר צבוע מאוד קשה להפוך אותו למשהו אחר, רק צבע אחד שהוא שורש כל הצבעים, שזה צבע לבן, משה רבינו היה לו כוח להחזיר כל דבר להקב"ה, מה רבו מעשיך ד' כולם בחכמה עשית, משה רבינו היה לו כוח לבטל את עצמו לגמרי להקב"ה, והיה יכול להיות כהן לוי וישראל וגם בלעם כמו שכתוב בבעש"ט הק'.

דהיינו ברגע שביטל את עצמו לגמרי אז השנים שזה אדום נהיה לבן, אם אתם תשמעו את התוכחה שאומרים לך שלא הייתי בסדר אפילו שעכשיו אתם כן בסדר ואתה מקבל את זה בשמחה ואז אדם עובר מיש לאין, כי בלי הכאב אי אפשר לעשות אותו, א"כ על ידי שאדם חי שזה לא מציאות אלא סיבה אז אתה עובר מהטבע לשורש הדבר שזה מעל הטבע ששם הוא כולו לבן, ואז כשלג ילבינו, וכמו שלבן מכניס לתוך עצמו כל צבע.

וזה נקרא המתקת דינים בשורשם, כי כל המתקת דינים הוא על ידי שם מה חדש, כי הקב"ה ברא את העולם ואז היה יותר אור מכלים והיה מצב של שבירת הכלים, וכשמישהו מעליב אותי אז מגיע כזה אור גדול מאין סוף ב"ה שרוצה להתגלות אלי, ואתה מקבל מצב של שבירת הכלים ואתה לא מסוגל לשאת את זה, וכמו בבריאת העולם שהיה אז הרבה אור ונשבר הכלים, והתיקון נהיה ע"י שם מה חדש, א"כ אותו דבר כל פעם שיש לאדם מעבר

שיחות

דברים

קודש

שקשה לו לשאת אותו, ואז הוא חייב להיכנס למצב של ביטול שזה שם מה חדש, ואז עושה כלים שיהיה לו כוח לעבור אותו.

שיעור ב'

יום ב' כח' תמוז

איתא בשפ"א (תרל"ז) במדרש איכה ג' שאמרו איכה, משה, ישעיה, וירמיה, משה ראה את ישראל בכבודם ושלותם ואמר איכה אשא לבדי טרחכם, ישעיה ראה אותם בפחזותם ואמר איכה היתה לזונה, ירמיה ראה אותם בניוולם ואמר איכה ישבה. עיין שם.

פירוש הענין, כי כל החטאים שעברו על ישראל היה מהם שורש גם בהתחלת עליותם. האר"י הק' הספיד את הרמ"ק ואמר: שכתוב ותלו אותו ואת בניו על העץ, כשאדם מת ואין לו שום סיבה לזה, אזי תיתלה אותו על העץ שזה בגלל חטא עץ הדעת. דהיינו הרמ"ק היה כ"כ נקי ועכ"ז היה צריך ללכת מהעולם כדי לתקן את החטא של אדם הראשון. יש מושג שאצלי אין חטא ואני הולך רק בגלל חטא עץ הדעת. וכי יהיה באיש חטא משפט מות, אומר האר"י הק' שחטא נקרא שלפעמים יש מצב שחסר לו חטא שזאת הסיבה שהוא הולך מעולם, ואז ותלית אותו על העץ, הסיבה הוא רק בגלל חטא עץ הדעת. ומאז יש מיתה על כל אחד.

בשפ"א (וישב תרמ"א) איתא: ובלי ספק אין אנו מבינים שנאה שהיתה ביניהם בין השבטים, כי נעשה מכל מעשיהם תורה, ורק בנו יש שנאת חנם ממש, ואז בשורש היה מעין חטא זה, לכן אנחנו עונותיהם סבלנו. אנחנו באמת לא מבינים מה שהיה אז אבל מאז יש לנו ג"כ שנאת חנם מכוח זה שהיה להם שנאת חנם.

ולא יכול יוסף להתאפק, נכון שאם היה מתאפק היה אז כאבים עוד יותר לשבטי י-ה, אבל אם זה היה קורה לא היינו צריכים לעבור את כל הגלות. ומזה אנו רואים עד כמה היה עבודה שלהם מול עבודה שלנו, שאם יוסף היה מתאפק היו יכולים לתקן בקצת זמן מה שאנחנו לא יכולים לתקן באלפי שנים.

בשפ"א (תר"מ) איתא: דכל החטאים שבכלל ישראל היה קצת מהם בשורש זורות הראשונים, דכמו כל הזכותים של בני ישראל הם מאבותיהם, כן אם היה תיקון גמור בשורש לא היה נצמח החטאים אחר כך.

האוהב ישראל מסביר מאיפה היה השורש החטא של אדם הראשון, אלא הקב"ה ברא את האדמה ואמר לו שיהיה טעם עצו ופריו שווה, והוא הלך ושינה ועשה שלא יהיה טעם עצו ופריו שווה. והיות שהארץ ידע שממנו יוצא האדם ולא רצה שיהיה קטרוג על בני ישראל אז הוא מסר את עצמו במסירות נפש לחטוא כדי שאם יהיה למישהו טענות שיוכלו להגיד שהבעיה בעצם באדמה, היות שאדם מגיע מעפר א"י הפגם מגיע מאדמה והוא לא אשם בזה.

וזה שנאמר אבותינו חטאו ואינם ואנחנו עונותיהם סבלנו, פירוש, כי חטא קל מעון, כמו שאיתא שגגות הם חטאים וזדונות עונות, ועל ידי השוגג שבאבותינו נצמח אחר כך בדורות אחרונים זדונות, אומרים שאם יהודי בירושלים מדבר בתפילה אז יהודי בפאריז מחלל שבת. דכמו עבירה גוררת עבירה. הרה"ק מקאצק זי"ע אמר שעבירה הוא לא כ"כ חמור כמו הגוררת שאח"כ. אדם שעבר עבירה הוא יכול עוד להיבנות מזה, אבל ברגע שאדם נשבר מזה זה עוד יותר גרוע מעבירה בעצמו כי הוא לא מינף את עבירה כלל, אכל דגים סרוחים ועוד זרקו אותו מהעיר. אותו דבר עבירה בהתחלה היה עוד שוגג, אבל אח"כ הגוררת כבר היה מזיד ממש.

ומתחיל כחוט ומסיים כעבות העגלה. עבר עבירה ושנה בה נעשה לו כהיתר, אדם חושב לפעמים שזה רק דבר קל ואפשר להסתדר עם זה, אבל אח"כ הוא כבר לא יודע איך יוצאים

משם, כן בכלל, אם יש בדורות ראשונים שגגות ועבירות קלות, נמשך אחר כך חטאים גדולים. וזה חוב גדול על כל בחור. אחד נכנס לר' אשר וביקש הצלחה, אמר לו תתפלל שיהיה לך ילדים טובים, אמר לו הבחור מה עכשיו הרי אני עוד בחור, ענה ר' אשר מעכשיו צריכים להתפלל. כל בחור צריך לדעת שצריכים להתפלל מעכשיו וזה משפיע הלאה לדורי דורות.

{נחזור לשפ"א שהתחלנו}. פירוש, הענין, כי כל החטאים שעברו על ישראל היה מהם שורש גם בהתחלת עליותם, והכל נמשך על ידי הסתלקות השגחת משה רבינו ע"ה במינוי שרי מאות וכו'. נכון בהתחלה משה רבינו ראה בכבודן של ישראל ובשלוותם, אבל אח"כ יצא מזה איכה היתה לזונה ואיכה ישבה בדד, אפילו משה רבינו ראה אותם בשלוותם אבל צדיקים הקב"ה מדקדק אתם כחוט השערה, והחוט השערה שהיה אז התגלה שנים אח"כ.

ומה היה החוט השערה, אלא בהתחלה כולם היו ביחד עם משה רבינו, אח"כ התחילו עם השרי מאות וזה היה החוט השערה, והכל נמשך על ידי הסתלקות השגחת משה רבינו ע"ה במינוי שרי מאות וכו', ומזה בא שאמרו נשלחה אנשים כו', ונצמח מזה אחר כך כל החטאים. זה לבד שמשה רבינו שם אנשים אחרים במקומו מיד החליטו שאפשר ללכת הלאה ולא צריכים את משה רבינו דווקא.

בשפ"א (ליקוטים יתרו) איתא: כי לא הוטב למשה רבינו ע"ה עצת יתרו, כמו שהוכיח את בני ישראל בפרשת דברים ואמרתם טוב הדבר כו', ונראה כי בוודאי רצון משה רבינו ע"ה היה שיוכל להנהיגם בעצמו, ובחינתו הוא אספקלריא דנהרא. ועוד איתא בשפ"א (יתרו תרל"ה) ראינו כי לא הוטב העצה בעיני משה רבינו ע"ה, כי בוודאי אם היה נשאר כן היה משה רבינו ע"ה מתקן הכל, להיות נמשכין כל בני ישראל אחר מדרגתו, כמו שהיה שליח להוציאנו ממצרים ממ"ט שערי טומאה, כן היה בכוחו גם כן להמשיך כל בני ישראל אחריו.

ועוד איתא (בליקוטים בפרשותינו) וייטב בעיני הדבר, יתכן לפרש כי זה בא על ידי מינוי שרי אלפים ומאות, לכן לא היו נמשכים אחר התנהגות משה רבינו ע"ה כמקודם, ולכן אף שבעיני משה רבינו ע"ה היה טוב, מכל מקום השחיתו, כנ"ל. ואם היינו נמשכין כראוי אחר משה רבינו ע"ה לא היה שום גלות, לכן חטא הראשון היה אשר קיבלו מינוי הדיינים, זה שאיתא ג' איכה במדרש, שתחלת הקילקול היה באיכה אשא לבדי, ומזה נמשך הכל. היוצא לנו שאנו לא מבינים שום דבר אבל כל דבר מתחיל עוד הרבה לפני זה.

וסרתם ועבדתם אלקים אחרים, אומר הבעש"ט הק' וסרתם מיד שאדם סר משהו קטן מהקב"ה מיד ועבדתם אלקים אחרים נקרא שעובד ח"ו אלקים אחרים. אבל זה רק לכאלו גדולים שלהם כל משהו קטן מיד נחשב לעוון. א"כ משה רבינו אחז שכל החטא בעצם התחיל ממנו ולא שייך כלל לבני ישראל.

{נחזור לשפ"א שהתחלנו}. לכן סידר משה רבינו ע"ה הדברים כך, והאשים את עצמו גם כן בזה שאמר איכה אשא כו', וכן במה שאמר וייטב בעיני כו', ג"כ האשים את עצמו. ומה מונח בזה? אלא כשאדם אומר תוכחה הוא צריך להכניס גם את עצמו בתוכו, כי אם אני מדבר לעצמי אז יתכן שגם השני ישמע, אבל אם אני לא מדבר לעצמי רק לשני אז השני לא יקשיב לי. כמו שהבעש"ט הק' הלך ברחוב עם תלמידיו וראה אחד שמחלל שבת, ומיד כולם התחילו לצעוק שבת, אמר הבעש"ט הק' לתלמידיו שקודם אני צריך לשמוע שאני מחלל שבת ורק אז אני יכול לתקן את השני. וברגע שאני שומע שאני מחלל שבת אז אני אמור מוסכן השני שהיה צריך לעבור כזה עבירה בגללי כדי לעורר אותי.

וכמו שרבי זושא זי"ע כשהיה רואה אחד עושה עבירה מיד היה מדבר לעצמו איי זושא מה יהיה איתך והיה מחשב את עבירות כאילו שהוא עשה אותו. ור' אשר הסביר שזה לא היה

סתם בדיחות אלא ר' זושא הרגיש שזה אצלו באמת, וכן היה אצל משה רבינו שהרגיש שזה אצלו וכל החטאים באים ממנו.

כמו שכתבנו במקום אחר כי תוכחות משה רבינו ע"ה היו בכללות בני ישראל, וגם הוא בתוך כלל ישראל. ובליקוטים איתא: וייטב בעיני הדבר, כתב רש"י למה אמרו בתוכחות. ופשוט נראה, שהוכיח באמת גם לעצמו על אשר הוטב בעיניו, כי הקב"ה אמר לו אם תרצה שלח, ואיתא בספרים כי המוכיח שכולל עצמו בתוכחותיו תוכחותיו מתקבלין, ומשה רבינו ע"ה אמר כי מסתמא היה לו גם כן חלק הזה החטא, שהוטב בעיניו. כשאני מוכיח את השני שהוא לא מתפלל אני צריך לדעת שאני לא מתפלל. וברגע שאני אומר לעצמי שאני לא מתפלל אז הוא יגיד שאני לא מתפלל, א"כ מה שאתה אומר לעצמך גם השני יגיד זאת לעצמו. כ"ק אאמו"ר זצ"ל היה אומר תגיד את זאת בשקט ועוד קצת יותר בקול כדי שעוד מישהו ישמע אותו, ואז אני אומר בעצם אני לא מתכוון לאף אחד רק מי שחושב שאיליו אני מתכוון אז באמת לזה אני מתכוון.

איתא בתולדות יעקב יוסף פרשת קדושים: שכל העולם הם קומה שלימה פרצוף אחד, יש באדם חומר וצורה גוף ונפש גשמי ורוחני, אותו דבר יש בבני ישראל שיש הראשי עם שהם הצורה והנשמה של בני הדור, ובני הדור הם החומר של הצורה, לכך אם רוצה לתקן הכלל צריך תחילה תיקון הפרט בתיקון עצמותו שיעשה מחומר שלו צורה, וכמו שמסופר שהרה"ק מצאנו זי"ע רצה לתקן את כל העולם, ובסוף החליט שכל העולם לא שייך ולפחות הוא רצה לתקן את כל פולין, ובסוף ראה שזה לא הולך החליט שרצה לתקן לפחות את כל צאנו, ובסוף ראה שזה לא הולך והחליט לתקן את הבית שלו כי כאן אני בעל הבית, ובסוף החליט לתקן את עצמו וככה יהיה אפשרי לו לתקן את כל העולם כולו.

ואז ממילא נתעורר בהם שהם כלולים בו גם כן התעוררות תשובה, ובניקל יוכל לתקן דורו שיעשה מחומר שלהם צורה, כי כשמוכיח את הרבים ואינו כולל את עצמו בתוכחתו אין עושה בהם רושם. וזה נקרא עלי ועל כל בני ביתי ועל כל הנלווים עלי ועל כל בית ישראל עמיה.

ובמדרש ואשימם בראשיכם, אשמה של ישראל בראשים כו', משל לכלה שהיתה עומדת בתוך חופתה ונתפחמו ידיה, אם מקנחת היא אותם בכותל הכותל מתפחם וידיה אין מתנקות, ואם מקנחת היא בשערה שערה היא מתנאה וידיה מתנקות.

ובחידושי הרי"מ איתא: כי הראש והמנהיג תלוי בכלל הדור, וזה שאמר משה רבינו ע"ה איכה אשא לבדי, כי כפי מדרגתו הגדולה אי אפשר שינהיגם שהחטא פוגם ח"ו גם בקדושת רבם משה רבינו ע"ה, ולכך הבו לכם אנשים וגו', היינו שיהיו קרובים יותר להם, שלא יגע הפגם במשה רבינו ע"ה ח"ו. ומה שהוכיחם משה רבינו ע"ה על שאמרו טוב הדבר וגו', שאף שהיה כן מהצורך כנ"ל, מכל מקום לא היה להם ליהנות מזה ולומר טוב, כי ודאי היה יותר טוב שיוכלו ללמוד ממשה רבינו, שיהיו נמשכים אחר התנהגותו.

ובליקוטים איתא: רק הפירוש שחטא הציבור גורם חטאים להראש, כי הם נחשבים כאחד, ואך הרים אתכם, פירוש שיש להם יותר כוח מלראשיהם, לכן הוא תלוי בהם. ונמצא כשזה הראש הוא צדיק, ואף שבא לידי חטא על ידיהם הוא גובר, נמצא מתקן על ידי זה כל חטאי הציבור גם כן, וזה המשל שעל ידי שהחטא שלהם בא אל הראשים הם מתעלן על ידי זה, והציבור מתכפר גם כן, כנ"ל. דהיינו החטא של בני ישראל הגיע עד אליו, וברגע שהוא היה מתקן אותם את כולם נהיו מתוקנים. וזה היה היסוד של הבעש"ט הק' שלפעמים צריכים לרדת עד למטה כדי להוציא מישהו משם, אבל זה שיוורד לפעמים מתלכלך ג"כ קצת, וזה נקרא מסירות נפש בשביל השני.

מסופר שאדם אחד הלך ביער, בלא שימת לב הוא נפל לבור עמוק, ניסה לעלות בכוחות עצמו אך הבור היה עמוק. החל האיש לזעוק לעזרה, זעקותיו נשמעו עד קצה היער והגיעו לאוזניו של בחור שהלך בסמוך, רץ הבחור בעקבות הקולות והגיע אל האיש הנמצא בבור. ניסה הבחור לשלוח את ידו ולהרים את האיש הנמצא בבור אך ללא הועיל, האיש היה כבד מידי, ניסה שוב וכשל, כשראה כך הבחור קפץ לבור, הרים את האיש בידי והעלהו החוצה, הושיט האיש את ידו אל הבחור שנמצא כעת בבור והעלהו מעלה.

תודה לך בחור חביב, תודה לך שהצלת אותי, אולם מבקש אני שתסבר אוזני, איך זה שמבחוץ לא הצלחת להרים אותי בידך ושקפצת לבור הצלחת? השיב לו הבחור, כשהושטתי לך את היד אני בחוץ ואתה בפנים, רציתי לעזור לך בכל כוחי, אך לא הצלחתי כי לא הבנתי בדיוק את הכאב והסבל שלך, לכן קפצתי פנימה כדי להרגיש ולחוות את כאבך, שם קיבלתי כוחות נוספים כי הייתי באותה צרה ושבר שלך. ואז יצאנו שנינו מהבור העמוק הזה. וכדי להוציא את השני זה רק אם גם אני נמצא באותו כאב כמו השני.

כבר אמרנו אשרי הדור אשר הנשיא יחטא, לכאורה נשיא יחטא האם זה מעלה? אלא אומר הבעש"ט נשיא שלא חטא אף פעם אז הוא לא מבין אותנו ואנחנו לא מבינים אותו, אבל נשיא שחטא אז הוא מבין אותנו ואנחנו מבינים אותו.

פירוש הענין כתבנו במקום אחר, על פי מה שאיתא הרים אתכם על דייניכם, פירוש, שעל ידי מעשים שנמצאים בפרטי בני ישראל, כך בא מזה היריהורים אל צדיקי הדור גם כן. לכן על ידי שכוח הצדיק יפה לתקן החטאים שמגיע אליו, ממילא ניתקן כל החטא שבהמון בני ישראל, וזה ענין שערה מתנאה כו', נכון שמצד אחד הידיים מתלכלכים אבל ברגע שהראש נקי מתעלה. שמעלה וזכות להצדיק שעובד עבודה לשמים לתקן הדברים שקילקלו אחרים, וידיהם של אחרים מתנקות, כנ"ל.

מול בית פעור, משה רבינו הוציא את בני ישראל ממצרים, ובמשך כל השנים שלו עזר להם בהכל חוץ ממול בית פעור, מסביר ר' אשר מה זה בית פעור? אלא שם משה רבינו לא הצליח ובלעם כן הצליח להחטיא את בני ישראל, וברגע שמשה רבינו הלך מהעולם העמיד הקב"ה בפניו את כישלונותיו ולא הצלחותיו, וזה מול בית פעור. ולמה באמת נכשל שם, אלא כי הוא הגיע רק עד מ"ט שערי קדושה ולכן הצליח להתגבר על מ"ט שערי טומאה, אבל בלעם הגיע לני' שערי טומאה ולכן הצליח להחטיא את בני ישראל בני' שערי טומאה ששם משה רבינו לא היה יכול לעצור אותם.

ומי יכול לתקן אותם רק דוד המלך שאמר חטאתי לדי' ואז תיקון את הנון שערי טומאה. ר' אשר היה אומר רציתי לקבל את הבישות של דוד המלך ולא הצלחתי להגיע לשם. היוצא לנו שכל אחד איפה שרק יהיה הוא יכול לצאת משם ולחזור לקדושה, מישהו שאל אותי מה עוד אפשר לעשות, עניתי לו תתחיל להגיד תהילים עם פירוש ואז תתחבר למה שאתה אומר, ואז ע"י דוד המלך תוכל לחזור בחזרה.

אך משה רבינו אפילו שהיה זה לעומת זה מבלעם אבל היה עומד בסכנת נפילה כל הזמן והיה לו מספיק החטאים שלו שלא היה צריך להגיע לחטאים של מישהו אחר. **אך משה רבינו ע"ה לא היה יכול לסבול חטא כלל, וזה שכתב רש"י אם אומר לקבל שכר לא אוכל, וז"ל רש"י: אם אומר לקבל שכר לא אוכל זו היא שאמרתי לכם לא מעצמי אני אומר לכם אלא מפי הקדוש ברוך הוא. בלי ספק לא היה עבודת משה רבינו ע"ה לקבל פרס, אך הענין כנ"ל, שהגם שיכול לבוא לתוספת מעלה אם הוא היה מנהיגם, והיה יכול להגיע לתקן גם את שער הנון, על ידי תיקון עונות בני ישראל כנ"ל.**

עם כל זה לא אוכל, כמו שאמר איכה אשא, כי לא היה יכול לסבול חטא כלל. ועם כל זה, אם היו נמשכים אחריו, היה מתקן כל מעשיהם כנ"ל. נכון שמושה רבינו לא רצה אבל עכ"ז אם היו נמשכים אחריו היה מתקן את כל מעשיהם. וכן היה אצל ר' אשר היו אומרים לו שיש אדמו"ר בחוץ, והיה עונה אני לא צריך אדמורים. ופעם אחרת אמר לו שיש אדמו"ר בחוץ שמביא עכשיו הרבה כסף, ואמר אז שאדמו"ר צריך להיכנע לעשיר כדי לקבל ממנו כסף, אבל אני צריך שאתה תיכנע אלי כדי שאני יוכל בכלל לקבל את הכסף ממנו. משה רבינו חיכה שיש להם הכנעה אליו.

הרבי רבי בונם זי"ע אומר שכתוב המחובר לטהור טהור הוא, לכאורה הרי הטהור עבד כ"כ קשה להגיע לזה להיות טהור, ואתה רק יושב כאן בשיעור ומקשיב מזה לבד אתה כבר טהור, אלא המחובר לטהור נקרא שאדם נותן הכנעה בלי להבין ובלי להשיג וזה יותר גדול ממי שנהיה טהור בעצמו. ואם הם היו נותנים הכנעה היו יכולים לתקן הכל. ר' אשר היה משלח את כולם, ורק מי שנלחם נשאר שם. ואמר שאני הייתי נותן להם כזה חריין חזק שהיו בורחים ממני.

גם בפרט כל איש ישראל נמצא דבר זה, לא רק במנהיגם אלא אצל כל אחד ואחד, אשר הדעת והחכמה שלו תלוי בתיקון המעשים, וכפי קילקול המעשים בגשמיות פוגם גם הדעת, אבל תידע לך שהקב"ה נותן לך את הפגם לא למשוך אותך כלפי מטה אלא למשוך את הדעת שלך כלפי מעלה, ויש לזה מלחמה הגוף רוצה למשוך את הדעת למטה, אבל במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, א"כ אי אפשר למשוך את הדעת למעלה בלי שיש גוף שמושך למטה, וברגע שיש גוף שרוצה לקחת את הנשמה למטה מיד יש חכמה בינה ודעת שמפעילים את הכוחות שלהם כדי למשוך את הדעת למעלה.

משה רבינו היה זה לעומת זה מבלעם, והיה הדעת של כל בני ישראל והצליח לעמוד במלחמה כל הזמן אשר הדעת והחכמה שלו תלוי בתיקון המעשים, וכפי קילקול המעשים בגשמיות פוגם גם הדעת, וזה לטובה, שעל ידי זה הדעת גובר באדם לתקן כל המעשים. לא רק שלו אלא גם של אחרים.

שיעור ג'

יום ג' כט' תמוז

איתא בשפ"א (תרס"ד) איתא משה רבינו ע"ה ראה אותם בשלוותם אמר איכה אשא לבדי, ישעיה אמר איכה היתה לזונה, ירמיה אמר איכה ישבה בדד. וכבר כתבנו מזה במקום אחר, כי כל המכשולות שהיו אחר כך בא מזה שלא נמשכו אחר מדרגת משה רבינו ע"ה.

כבר אמרנו אתמול ברגע שמשה רבינו אמר שהוא הולך להעביר כמה חלקים לאנשים אחרים לנהל אותם ואתם הסכמתם, מיד נהיה נתק בין הנהגה שלו להנהגה שלכם ומאז כבר לא יכול להיות ביטול כמו שהיה עד עכשיו ואז אי אפשר להגיע לתיקון השלם.

בליקוטים איתא: ואם היינו נמשכין כראוי אחר משה רבינו ע"ה לא היה שום גלות, לכן חטא הראשון היה אשר קיבלו מינוי הדיינים, זה שאיתא ג' איכה במדרש, שתחלת הקילקול היה באיכה אשא לבדי, ומזה נמשך הכל. ומשם הדרך היה קצר מאוד.

וכן איתא (תר"מ): **דכל החטאים שבכלל ישראל היה קצת מהם בשורש דורות הראשונים, דכמו כל הזכותים של בני ישראל הם מאבותיהם, כן אם היה תיקון גמור בשורש לא היה נצמח החטאים אחר כך. ומתחיל כחוט השערה ומסיים כעבות העגלה, כן בכלל, אם יש בדורות ראשונים שגגות ועבירות קלות, נמשך אחר כך חטאים גדולים. וכל מה שאנחנו סובלים היום הוא בגלל שהם לא רצו לתת אז הכנעה למשה רבינו, ואם היו אז נותנים הכנעה הכל היה מתוקן עד הסוף. אפילו שרק אחד היה נותן הכנעה ג"כ היה יכול להיות הישועה.**

הלעכוויטשער אומר שהיצר הרע שרוצה למשוך אדם אליו דבר ראשון הוא מכניס לו ספיקות במנהיג, ואחר כך מכניס לו ספיקות בחבורה שהוא נמצא, ואח"כ הוא סוחב אותו אליו עד הסוף, דהיינו ברגע שהיה נתק בין משה רבינו לבני ישראל מיד התחיל כל הבעיות.

מסופר אצל הרה"ק רבי נתן מלעכוויטש זי"ע שהיה אומר הרבה בדיחות, והיה אחד שעל כל בדיחה שהרבי אמר עשה בדיחה מנגד, יום אחד אמר רבי נתן מי שלא יודע לייחד יחודים בעת אמירת בדיחות שלא יגיד כלום. בסוף הוא נעלב ועזב את לעכוויטש ויצא לעשות עסקים, יום אחד הוא חזר עם עשרת אלפים רובל בידו, כולם מאוד קינא על עשירות שיש לו, בסוף אמר הלעכוויטשער אני בשבילו לא הייתי נותן אפילו שמעק טאבאק, והיצר הרע היה מוכן לתת לו עשרת אלפים רובל העיקר שיבוא לצד שלו.

וכתיב בנים גדלתי ורוממתי כו' ידע שור קונוהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן. לכאורה מה ההבדל בין אדם לשור? אלא הענין הוא, הקב"ה נתן לנו שאדם הוא חלק אלקי ממעל ממש ואנחנו יכולים להיות אחד אתו, ובמקום זה אדם הולך ולוקח את זה לעצמו, דהיינו אותו דעת שהקב"ה נותן לך להגיע מזה להקב"ה אותו לוקח את זה לעצמך, כי אם אין דעת הבדלה מנין, ידע שור קונוהו יש לו דעת אבל בלי בחירה, משא"כ אדם יש לו דעת ובחירה כדי שיהיה לו שכר ועונש ושיהיה לו אפשרות להתעלות בעבודת השם, אבל אדם לוקח את הדעת ומתחיל להיות מבין שואל שאלות על הקב"ה ומתחיל להגיד דעות, אבל הקב"ה נתן לך את החכמה בשביל מעלה ולא בשביל חיסרון.

האור המאיר אומר שהקב"ה נתן לאדם את הדעת כדי להעלות את כולם להקב"ה, ולא רק הדומם אלא גם החי והצומח ומדבר שיהיה מצב של יכירו וידעו כל יושבי תבל, אדם ככל שחי את הקב"ה יותר הוא משפיע את זה על כל הסביבה שלו.

אחד כתב מכתב לר' אשר שאנשים מציקים לו ויש לו הרבה כאבים מהם, ענה לו ר' אשר עם המשנה כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת מן האדם, ואם אדם הוא לא תפארת מן האדם הוא לא בגלל מציאות של אנשים, אלא בגלל שאתה לא שומע אותו ואז יש להקב"ה כאב מזה א"כ הכאב שיש לך מהם הוא לק לעומת הכאב שיש להקב"ה ממך, והוא נותן לך דוגמית מהכאב שיש לו מזה שאתה לא שומע אותו, וברגע שאתה עושה לכל העולם תפארת אז כולם מחפשים אותך כדי שאתה תעלה אותם בחזרה להקב"ה.

אבל אם אתה לא עושה את זה אז כולם באים בתביעה נגדך כי הם רוצים שאתה תעלה אותם, וברגע שאתה לא מתעלה אז איפה שהוא בא משדרים לו אנרגיה שלוליות, כי יש אנשים איפה שבה הוא לא מוצא את עצמו, כי אם הוא חי עם הקב"ה אז עוז וחדווה במקומו, ואז יש לו שמחה ואז לא רק הוא עולה אלא כל הבריאה עולה, וברגע שאדם לא חי קשר בורא אז הוא לא רק רע לעצמו אלא לכל הבריאה, ואיפה שאתה מופיע רק דוחים אותך ולעומת זאת יש אחד שאיפה שרק מגיע מקרבים אותו, וזה בגלל שאין לך תפארת לו מן העושיה, וברגע שאין לך תפארת לו מן האדם הוא סימן שאין לך תפארת מהעושיה, וברגע שאתה לא מעלה אותם הם באים בתביעה נגדך שאתה מרחיק אותם והם רצו שאתה תקרב אותם.

א"כ מצד אחד הקב"ה נתן דעת גם לבהמות, אבל מצד שני אני נתתי לך כזה דעת שאתה יכול גם להעלות את כולם להקב"ה, אבל אתה במקום זה לקחת את הדעת לעצמך ואז הורסים את הכל, וכמו שהבעש"ט הקי' אמר אחרי שהשגתי את כל השגתי אני טיפש ומאמין, כי תכלית הידיעה הוא לדעת שאינו יודע, אבל אתה לקחת את הדעת לעצמך שאתה כבר מבין ומשיג דברים.

כי הקב"ה הרים אותנו מכל הטבע להיות נמשך אחר ההנהגה עליונה למעלה מן ההשגה, ולכן היה דבר גדול מאוד להיות נמשך אחר זה הדרך. וזה נקרא גדלתי ורוממתי.

איתא בזוה"ק: דבר אחר, תוחלת ממושכה מחלה לב, דהיינו אדם שלא מתחבר להקב"ה, דא הוא אתר, דאתייהיב ההיא מלה, באתר אחרא דלא אצטריך. איפה שאדם חושב שם הוא נמצא, א"כ הקב"ה שם אותך בתוך הטבע וזה לא יכול לספק לך סחורה, כי הוא בעצמו צריך לקבל מהקב"ה, נכון שמצד אחד מבטיחים לך שרק תביא לנו את הכסף ונשקיע לך את זה במקומות טובים, אבל הם בעצמם צריכים ג"כ את הקב"ה, אשרי הגבר אשר שם ד' מבטחו, לא רק הבוטח ולא רק המבטיח אלא גם מבטחו הוא מהקב"ה, אבל אם אתה לא חי את המובטח ואתה חי שזה איזה טבע והוא לא יכול, ואז הוא לוקח ממישהו אחר, ובנתיים אתה הולך למות, הבטיח לך חתונה ביום זה וזה ופתאום קורה לך זה ופתאום משהו אחר, וזה הכל כי אתה חי טבע.

ואתמשכא עד דאתייהיב מידא לידא, ולזמנין דלא ייתי, מאי טעמא, בגין דאתפשטא ואתמשכא בכל אינון ממנן, לנחתא ליה לעלמא. הטבע שלנו הוא להיות מחוברים לחיצוניות, מצד חיצון זה נראה כאילו שהם מספקים לך סחורה אבל האמת הוא שהם חיים מהפנימיות, אבל ככל שאתה מאמין בחיצוניות ולא חי שזה מציאות ולא סיבה, אמרנו שיש בוטח שזה אדם ויש מבטיח שהקב"ה מבטיח שמי שהולך איתו יהיה לו כל טוב, ויש מובטח כי הקב"ה לא שולח לך ישירות לתוך הבנק כסף, אלא צריכים לעשות פעולות ומשם יש לו כסף, א"כ אשרי הגבר אשר שם ד' מבטחו, אתה צריך לדעת שגם הסיבה שמשם אתה חי שזה מגיע מהקב"ה, א"כ אומר הזוהר הקי' אדם שחי עם הפנימיות ושם הוא חי עם הקב"ה, אז מיד הקב"ה נותן לך אפילו לא דרך השליחים שלו, כי אם הקב"ה צריך לשלוח לך דרך השליחים את מתחיל כן מגיע לך או שלא מגיע לך, אבל מה שיצא מבית המלך ומה דנפיק מבי מלכא ואתייהיב ליה לבר נש, בין דזכי ובין דלא זכי, אתייהיב מיד.

א"כ מחלת לב דהיינו שיש לו תשוקה יכול להרגיש האם זה מגיע פיזית, אבל ר' אשר אמר שזה מגיע מהנפש, לפעמים אני סמכתי על משהו שהוא יביא לי ובסוף הוא לא מביא לי שום דבר ובנתיים הלב שלי מתפוצץ זה בעצמו מחלת לב ומוריד אותי מהעולם, אדם צריך לדעת שרק על ידי החיצוניות מגיע לפנימיות ואין דרך אחר, וברגע שאדם חי עם הפנימיות אז יש לו הכל, כי מאן דאית ביה יראה לית ביה חוסר.

אמרנו אתמול שר' אשר שם את הגדש איך מדברים אחד עם השני, והיה אומר שעד הרגע אחרון יש לאדם מלחמה, אחרי המיתה אדם עוד יהיה עסוק מי אמר עליו הספד יותר טוב ועד זיבולא בתרייתא יהיה לו מלחמה מה כן ומה לא, כל זמן שאני עוד איזה מציאות יש לאדם עדיין את המלחמה כן או לא, כל זמן שזה המחשבה ואדם מרגיל את עצמו לחשוב חיובי, אז נכנס להרגל נעשה טבע, והשלילי מופיע אבל הוא מרגיל את עצמו שזה פנימיות, רק השאלה כמה זמן זה לוקח לעצמך לסדר את זה, דהיינו ברגע שאתה מחליט ללכת עם הקב"ה אפילו שאתה לא זכי לזה ועוד לא הגעתי לכזה דרגה לחיות לגמרי עם הקב"ה, אז הוא אומר שזה משלי ואז אדם מקבל על החשבון ולא משנה האם זכי או לא, אבל אדם שחי עם החיצוני אומר ר' אשר שזה מתחיל כשהוא מתחיל לדבר, עד כמה שזה קשה ואני לא יודע מה הקב"ה רוצה ממני, ומתחיל לקטרג, ואז הוא נרגן ומפריד אלוף, דהיינו שהוא מפריד את עצמו מאלופי של עולם.

ברגע שזה עדיין במחשבה אז יש כלל שמחשבה מוציא מידי מחשבה, כי אדם אפילו בהתחלה חשב משהו אחד יכול במחשבה אחרת לחשוב משהו אחר, אבל במעשה ברגע שאתה מדבר אז עקימת שפתיו הוי מעשה, ואז אפילו שאתה רוצה לבטל אותו במחשבה כבר אי אפשר, כי אין מחשבה מוציא מידי מעשה, אדם שמדבר הוא מקשה על עצמו את כל עבודה, כי לא מצא לגוף טוב אלא שתיקה, לך דומיה תהילה לי, זה עצמו שאתה שותק במקום לנצח את המלחמה, זה תהילה, בעצם יש כאן מלחמה והקב"ה נתן לך אותו, ברגע שאתה תתמקד בהקב"ה אז יש לך את הכוחות למעט מן האור דוחה הרבה מהחושך, והבעיה הוא שאדם מתחיל להגזים ומדבר בשבילי, אבל כל הזמן שאתה חי עם הקב"ה יש לו את הדרכים שלו איך לסדר את זה, ואתה צריך רק להפעיל את המחשבה להיות עם הקב"ה, ואז אתה נשאר לפחות חי.

אבל הכתוב אומר ידע שור קונוהו, כל מה דעביד הקב"ה הכל למילף מינייה חכמתא, כל מה שהקב"ה הביא לעולם הוא כדי ללמוד מהם, שהבהמה אין לה כלל דעת, אף על פי כן נמשכת אחר המנהיג שלה, יש לו דעת אבל אין לו דעת לחשוב אחרת, ולהיות אויבער חכם, אבל הקב"ה בחר בנו, ושם אותנו שנהיה חלק אלקי ממעל, וזה לא העתק הדבק אלא שזה הקב"ה בעצמו, וכמו כן מצד שהקב"ה בחר בנו, וכביכול הוא עצמו מנהיג אותנו, אנחנו אחד אתו יתי, ומה שהוא עושה אנחנו עושים ומה שאנחנו עושים הוא עושה, מצד זה יכולין להימשך אחריו כבהמה אחר הרועה, מצד אחד יש לך הרבה דעת יותר מבהמה, אבל מצד שני זה יכול לסחוב אותך לכיוון השני.

אבל אדם יכול להשתמש עם הדעת להגיע להקב"ה ולהגיע לבינה וחכמה ומשם לאין תמצא, ומשם אם אין דעת הבדלה מנין, א"כ הקב"ה שם אותנו שאנחנו חלק אלקי ממעל ממש משא"כ הצאן הוא חלק אלקי ממעל ממש לעומת אדם הוא כן, א"כ לאדם נתנו גם את הדעת וגם את הבדלה להגיע להקב"ה. **כמו שכתוב ואתן כו' צאן מרעיתי אדם אתם, מצד אחד אדם יכול לקחת לעצמו ומצד שני אדם הוא חלק אלקי ממעל ממש, א"כ הקב"ה נתן לך את הדעת לא לקחת את זה לעצמך אלא להגיע מזה ולדעת שכל דבר החיות שלך הוא הקב"ה.**

ובאמת דור הראשון כך היה, כמו שכתוב משכני אחריו נרוצה, משכני, להיות נמשך מן דרך הטבע, ואיך הוא משך אותנו, היינו במצרים במ"ט שערי טומאה ושם זה שיא הטומאה מי

הויה- אשר אשמע בקולי, אבל משכני בני ישראל הלכו אחרי הקב"ה, לכתך אחרי במדבר, והם לא חיו את החיצוניות אלא הפנימיות. **כבהמה נמשכנו אחריך, וזה השבח מזכירין לבני ישראל תמיד, לכתך אחרי במדבר.**

איתא ישראל לא ידע – לשעבר, עמי לא התבונן – להבא, ר' אשר היה אומר איפה אדם מסתבך? בזה שהוא צריך לכסות את הבנק מחר, כי אתמול הוא ניסה וזה לא הלך, דהיינו העבר והעתיד מסבך אותו שאין לו את ההווה, אבל אדם צריך להשתמש עם העבר והעתיד שגם ההווה שזה לא אני אלא הקב"ה. **בשפ"א** (שמות תרמ"ז) איתא: **כי פנימיות בני ישראל מאוד נעלה, וחלק ד' עמו, וכביכול כמו שלפניו יתברך היה הוה ויהיה הכל אחד, כן לבני ישראל עבר והוה ועתיד הכל אחד.** ובפרשת אחרי (תרנ"ז) איתא: **חלק ד' עמו, והקב"ה היה הוה ויהיה הכל אחדות אחד, ובזה יש לכל ישראל חלק.** ובספר זכרון שמואל מביא בשם האוהב ישראל על הפסוק כוח מעשיו הגיד לעמו, היינו כמו השי"ת שעבר ועתיד שוה לפניו, כן הגיד לעמו שהעבר ועתיד יהיו שוים, ויהיו למעלה מן הזמן, ומה שיהיה עונג לעתיד יתענגו עתה.

הפרי הארץ אומר אדם שמחפש זהב אפילו שכרגע עדיין אין לו את זה, אבל הוא חי את זה כבר עכשיו וכאילו שיש לו את זה כבר עכשיו, אותו דבר אדם שחי עם הקב"ה אז הנחמדים מזהב, ברגע שיש לאדם תשוקה להגיע לזהב אז הוא לא מסתכל על הקושי שיש לו כי הוא כבר רואה את הזהב שהולך להגיע לידי ופילו שזה יכול בשנייה אחד לברוח לו מידי, אותו דבר אדם שיש חי עכשיו עם הקב"ה אפילו שיש לו כרגע קושי בדבר אבל ברגע שחי אחד אתו אז עבר ועתיד והוה אחד אצלו, העבר והעתיד שמושכים אותך מהקב"ה דוקא משם אדם מגיע להכרה איך יש לי את ההווה עכשיו, אלא כמו שהקב"ה נתן לי את העבר כדי לחיות אתו בהוה אותו רבש"ע יכול לתת לי ג"כ את העתיד שיהיה לטובה.

ישראל לא ידע, בני ישראל לקחו את העבר להם ולא השתמשו עם זה כדי להגיע להקב"ה, א"כ עמי לא התבונן לא היה להם כוח לחשוב על עתיד, כי כל זמן קצץ לו בראש העבר שהוא כישלון אחד גדול ושזה לא ילך אף פעם, א"כ אז הוא לא יכול להגיע לעתיד אף פעם, אין אדם עומד על דבר הלכה א"כ נכשל בה, א"כ אדם צריך ללמוד מזה את האפסיות שלו ולהגיע להקב"ה, ומאיפה הוא חי עכשיו אלא מאי שזה הקב"ה.

היה אחד שנכנס לדיכאון כי הבנק לא אישר לו כלום באותו יום ולא היה שייך לדבר אתו אז, ורצה למות מרוב דיכאון, פתאום הוא שמע שאפשר להגיע לאיזה תאוה או לאיזה סכום של כסף, פתאום הוא קפץ מהמיטה, אלא הקב"ה ראה שאתה הולך למות והחליט לתת לך א קיצעל ואז פתאום אתה רואה שאתה כן חי נושם ואתה לא מת, ואז תשאל איך אתה חי ותפסיק לחשוב על העבר שזה משגע אותך, א"כ מהעבר צריכים לעשות חשבון איך עכשיו יש לך כוח אלא מאי שזה הקב"ה, א"כ אותו הקב"ה שנתן לך אתמול ועכשיו ייתן לך גם מחר הרבה כוח.

איתא ישראל לא ידע – לשעבר, עמי לא התבונן – להבא, כי הקב"ה אצלו עבר ועתיד שוה, ויכולין בני ישראל להרגיש מן העבר והעתיד, על ידי שנמשכין אחריו כבהמה. ומי מקלקל לך את זה, הדעת שלך, כי אדם יכול להגיע עם הדעת שלו עד להקב"ה, ואדם במקום זה לוקח את זה לכיוון מטה ושם נופל עד הסוף.

השפ"א אומר בפרשת זכור שכל ענין הקרבן הוא התקרבות והתדבקות לשורש עד השי"ת. על ידי הנבראים דצח"ם, שכל דבר יש לו שייכות עד השי"ת, והאדם יכול להעלות הכל אליו יתברך.

אדם בעולם הזה יש מלחמה כל הזמן כן ולא, אבל כמו רבי עקיבא שהניח אותו במקום אחד ובסוף מצאו במקום אחר, כי אדם הולך כל הזמן, כל אחד לפי הסכנות שלו כל הזמן עולה עוד ועוד. היינו רוצים להיכנס לר' אשר ואמרו לי הרב יושן או הרב אוכל, יום אחד הזמנתי פגישה אני מגיע ואומרים לי שהרב נסע למירון. כי אדם לא עומד באותו מקום רק כל הזמן מתקדם, וכמו שהפרי הארץ אומר שיש כאלו מחשבות לאלפים לכל צדיק וצדיק.

וקורין פרשה זו בין המצרים, לזכור ולהשתוקק אחר מעשה אבותינו הראשונים שנמשכו אחר הקב"ה, כמו שכתוב אלכה ואשובה אל אישי הראשון, הוא אש התלהבות הגדול שהיה לנו בראשונה, להיות נמשך אחריו ולשכוח כל עולם הזה. תחיה עם הקב"ה ואז יהיה לכם גם עולם הזה וגם עולם הבא.

שיעור ד'

יום ד' ר"ח אב

איתא בשפ"א (תרנ"ג) במדרש מוכיח אדם אחרי חן ימצא כו'. וז"ל המדרש: אלה הדברים, זה שאמר הכתוב מוכיח אדם אחרי חן ימצא ממחליק לשון, רבי פנחס בשם רבי חמא בר חנינא אמר מוכיח זה משה, אדם אלו ישראל, שנאמר ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. מהו אחרי, אמר הקב"ה בשביל להביאן אחרי. חן ימצא, זה משה, דכתיב וגם מצאתי חן בעיני. ממחליק לשון, זה בלעם, שהחליק בנבואותיו וגבה לבס ונפלו בשיטים.

היוצא לנו מדברי המדרש שמשה רבינו היה לו חן, לעומת זאת בלעם לא היה לו שום חן. וצריכים אנו להבין מה מונח בזה?

כי משה רבינו ע"ה אמר לא איש דברים אנכי, ועל ידי זה זכה לומר אלה הדברים. הפרי הארץ אומר מדבר מזה שלכאורה מצד אחד הלא משה רבינו היה ערל שפתים ולא היה יכול לדבר, וכאן פתאום משה רבינו מתחיל לדבר, מה קורה כאן, האם הוא יכול לדבר או שלא יכול? אלא יש לזה כמה ביאורים, אחד מהם הוא שבעצם משה רבינו לא היה ערל שפתים אלא הוא דיבר מכזה מקום גבוה שהם פשוט לא הבינו אותו למה הוא מתכוון, ורק אחרי ארבעים שנה שזה היה עכשיו התחילו להבין מה שהוא רוצה וממילא עכשיו כתוב שמשה רבינו דיבר, כי אין אדם עומד על דעת רבו אלא אחרי ארבעים שנה, וכאן היה בדיוק אחרי ארבעים שנה וממילא מתורץ הכל.

וכן היה אצל ר' אשר בהתחלה לא הבנתי מילה אחד ממה שהוא מדבר, אבל ראיתי שיש כאן משהו, ואחרי ארבעים שנה התחלתי לקלוט מה הוא רוצה בכלל. לא איש דברים אנכי משה רבינו כשהתחיל היה במצב של לא איש דברים אנכי, ורק אחרי ארבעים שנה בני ישראל התחילו להבין מה שהוא רוצה.

אבל השפ"א אומר מהלך אחר, שבעצם היה לא איש דברים אנכי, ר' אשר סיפר איך הוא הגיע לכל הדרך הזה, אלא הוא למד בחיידר עץ חיים בירושלים, וכשהגיע סוף שנה היות שהיה ילד חזק בכיתה כיבדו אותו להגיד הדרן, וכשהתחיל להגיד באמצע נתקע לו ולא ידע מה להגיד הלאה, רק דבר אחד הוא זוכר את המכות רצח שקיבל בלילה בבית על זה למה הוא לא זכר להמשיך הלאה את ההדרן, ומאז התגלגלתי שנים רבות סביב עצמי עד שגליתי הקב"ה זה אתה. ואז הגעתי להכרה שד' שפתי תפתח ואתה צריך לעזור לי לפתוח את הפה, ואכן מאז לא הפסקתי לדבר.

אבל הגעתי לכל זה רק על ידי שפעם אחד דברתי ופתאום נתקע לי באמצע ולא ידעתי איך אני ממשיך הלאה, ואז הפסקה גרם לי כאב, אבל הכאב הוא כי הגוף לא מוכן לעבור למצב שהוא לא יכול והקב"ה יכול, ואז ברגע שאדם לא מוכן לשחרר שהוא לא יכול אז הוא מתחיל לגמגם ולא יכול להמשיך, ולקח לי הרבה זמן לקלוט שבעצם הקב"ה רוצה לעזור לי, היות כי אנחנו לא מבינים אידיש אז הוא חייב לדבר אתנו בשפה שלנו, היות שאנחנו לא מבינים שהקב"ה מדבר אתנו ורק על ידי כאב אז כל אחד כבר מבין מה הקב"ה רוצה ממנו.

באידיש אומרים אף אחד עוד לא קיבל מכה ושאל למה זה מגיע לי, כי מיד ברגע שמגיע למצב של חסר אוונים מיד מבינים הלאה מה צריכים לעשות, אבל דבר ראשון מבינים מיד שצריכים להשתנות אבל מה בדיוק זה כבר עבודה, משה רבינו בכוונה נתן לו מצב של לא איש דברים אנכי, היות שהוא הולך להיות המנהיג של בני ישראל והולך להיות מצב של שכינה מדברת מתוך גרונו, ואם הוא ידבר מעצמו מאוד קשה להגיע לשם, אבל אם הוא ערל שפתיים ואז

אם הוא כן מדבר מי זה, הקב"ה שנותן לו כוח לדבר, וזה נקרא קדמה קריאה לכל דיבור, כל פעם לפני שהתחיל לדבר אמר לעצמו אני מה אני בכלל ואיך אני ידבר הרי אני לא יכול, משה רבינו באמת אחז בעצמו שהוא לא יכול לדבר, וברגע שכן דיבר אמר לעצמו שזה לא הוא אלא הקב"ה.

ר' אשר פעם אחד דיבר עם מישהו עבודה, ואמר לו בבקשה תזכור כל מילה שאני מדבר אתך כי שנייה אח"כ אני כבר לא זוכר כלום, כי זה דיבורים שנותנים לי בשבילך וזה לא קשור אלי בכלל. בפסח שנת תשמ"ב הלכתי לבית של ר' אשר, באתי שם בשבת אחרי צהריים, ובדיוק הוא יצא למרפסת והתחיל לדבר את כל המהלך מדוד המלך והלאה. בדרך חזור מישהו אמר לי תזכור כל מילה כי זה לא יקרה עוד פעם. כי יהיה לכם דבר בא אלי, כשאתם צריכים דיבורים הקב"ה מכניס לי אותם בתוך הפה שלי בשבילכם מיוחד.

ומשה רבינו היות שאמר לא איש דברים אנכי זכה לומר אלה הדברים. **וזכה להיות דבר ד' בפיו, להיות לו חומש מחמשה חומשי תורה, ברוך משלם שכר טוב ליראיו.** משה רבינו בעצמו אמרו והיה מצב של שכינה מדברת מתוך גרונו, וזה היה שכרו על שאמר לא איש דברים אנכי.

וזה עצמו שהיה משה רבינו ע"ה כבד פה ולשון, ולא נשבר מזה, ורק ידע שאם הוא כן מדבר הקב"ה מכניס לו את המילים בתוך הפה, אבל להגיע לזה הוא רק על ידי שאני רואה שאני לא יכול, ומשום הכי לפני זה היה כבד פה וכבד לשון, ואז ידע שהוא באמת לא יכול, לפעמים אני עומד ליד חבר ואני רוצה להגיד רק אני לא יודע מה להגיד ומה לא להגיד, אז אדם צריך להחליט שאני לא יודע מה להגיד ואז יעלה לך דיבורים שלא יפגעו בו, כי אז לא אתה מדבר רק הקב"ה מדבר, כי מתי השני נפגע ממך רק מתי שאתה בעצמך מדבר, וברגע שאתה חושב לתת לו עצות אז עוד לפני שאתה חושב מה להגיד ומה לא זה כבר אחרי הכל, אלא אדם צריך להחליט שהוא בעצמו כבד פה וכבד לשון, אדם שמדבר מהגוף שלו ומאגו שלו הוא לא ישמע מילה אחד מה שאני מדבר, וברגע שאני מתחבר לעצמי ואז זה מצב של שכינה מדברת מתוך גרונו ואז ויפתח ד' את פי האתון אז השני לא נפגע כלל, כי ברגע שאדם לי חי ככה ולא חושב שהוא האתון אז השני נפגע מיד.

אפשר לבדוק את זה בשתי דרכים, במצב של לחץ או שאתה לחוץ או שמלחיצים אותך או שאתה לחוץ מעצמך, וגם במצב שאתה מתרחק מהשני אני לא רוצה להכיר אותך, אבל בכל דרכיך דעהו וכל נתיבותיה שלום העיקר הוא להתחבר לשני ואז אפשר להמשיך לדבר הלאה. דהיינו כל אחד באיזה מצב בחיים נמצא בכבד פה וכבד לשון, גם השיעור הזה לפעמים אני לא יודע מי יהיה כאן, ואז נכנס לי הרעיון של השיעור הזה כי לא חשבתני על זה לפני זה, דהיינו קודם צריכים להכין את השיעור ואח"כ לדעת שאני לא יודע לדבר ולהגיד ורק אח"כ נכנס את המילים, וזה רק אחרי שאומרים ד' שפתי תפתח, ואז נכנס כאלו מילים שלא חשבת קודם.

עכשיו זה הזמן שנבחנים לשיבות, הדרך הכי טוב הוא ברגע שמרגישים שנכנסים לסערות רגשות ואז אתה עלול לאבד הכל, הכי טוב אז לשתוק ולא להגיד כלום, ואז אתה כבד פה וכבד לשון, ואז תחשוב לעצמך לא איש דברים אנכי, לא להגיד את זה לפני רק לחשוב על זה במוח, ואז הקב"ה יביא לך שכר, השכר הוא שאני יכניס לך את הדיבורים הנכונים מה שאתה צריך להגיד כאן.

וזה עצמו שהיה משה רבינו ע"ה כבד פה ולשון, שכן צריך להיות שעל ידי התורה יפתח הפה והלשון, אבל כל זמן שעוד לא היה צריך להגיד את התורה לא היה לו את המילים, או

כל זמן שלא החזיק את עצמו כבד פה ולשון לא היה לו מילים בפה לדבר, וברגע שעוד לא אמר את זה באמת לא היה מסוגל לדבר, ורק כשאמר לא איש דברים אנכי אז התחיל לדבר.

וכן כתיב לאדם מערכי לב ומד' מענה לשון, קודם אדם צריך לדעת שהוא לא יכול, אדם ובהמה תושיע ד', בשביל שיהיה תושיע ד' אז אדם צריך להחזיק את ערום כבהמה, ורק ע"י שאדם מחזיק את עצמו כבהמה אז תושיע ד', ועל ידי התבוננות שאני לא יכול אז פתאום הקב"ה עוזר לי שאני כן יוכל, **לכן הגדול שבנביאים לא היה לו מעצמו פה ולשון**, אפילו שהיה עובר קורס זה לא היה עוזר לו כלום, וזה היה החשיבות של משה רבינו כי הוא בעצמו לא היה מסוגל לשום דבר ורק על ידי כוח התורה הגיע שהיה לו כוח לדבר.

כ"ק אמו"ר זצ"ל היה אומר טוב לשמוע גערת חכם מאיש כסיל, בהתחלה משה רבינו רצה לדבר ואז כולם אמרו מה הוא יודע לדבר ומה הוא מבין בזה, הלא תמיד ישב מחוץ למחנה ומה הוא שווה בכלל, אבל אחרי שכבשתם סיחון ועוג אז פתאום כולם התחילו לראות שהוא לא סתם איש אלא הרמטכ"ל מדבר כאן והוא מבין עסק, מיד כולם היו מוכנים לשמוע מה הוא מדבר, וזהו טוב לשמוע גערת חכם מאיש כסיל ואז בני ישראל נתנו הכנעה למשה רבינו ברגע שראו שהוא מבין בגשמיות והוא איתם ביחד באותו רמה.

כי הארון נשא את נושאו, אם אתה ניגש לארון שאתה יכול להרים אותו אז זה היה מאוד קשה ולא יוכלו להרים אותו, אלא אחד שניגש לזה שהוא לא יכול להרים אותו אז עדות ד' נאמנה מחכימת פתי, למי הקב"ה יכול לתת חכמה רק מי שמחזיק את עצמו פתי, אבל אחד שמחזיק את עצמו לחכם בשבילו הקב"ה לא יכול לתת לו שום דבר. **כמו שאיתא במדרש הקב"ה למעלה ממשאו**.

בשפ"א (משפטים תר"נ) איתא: **כי הנה משפטי התורה וכל מצות השי"ת אינם כמצות מלך בשר ודם, כמו שאמרו חז"ל אין מידת הקב"ה כמדת בשר ודם, הוא למעלה ממשאו, ארון נשא את נושאו, כמו כן כל מצוה מתקן את האדם**. זה לא רק משהו חיזוני שאמרו לך לעשות אלא שזה מעלה אותך עד התורה. **ובשפ"א** (אחרי תרמ"ט) איתא: **כענין דאיתא אין מידת הקב"ה כמדת בשר ודם, הוא למעלה ממשאו, וכעין זה בכל מצוה שאדם עושה לפניו יתברך, המצוה מעלה אותו ומדריך אותו האבר**. הקב"ה מזכך אותו על ידי המצוה, ואז אפשר לחיות עם הקב"ה.

מסופר על הרה"ק מצאנו זי"ע שפעם עבר לפניו בחור, והרבי שאל אותו מי אתה, ענה הבחור, אני יענקעל, שאל הרבי איזה יענקעל, ענה הבחור יענקעל הבן של משה, אמר הרבי יענקעל הבן של משה, אמר הבחור אני כבר משמש את הרבי כבר הרבה שנים, ככה הלך רבע שעה, עד שבסוף אמר הבחור רבי אני לא יודע מי אני, מיד אמר הרבי זה אתה, למה לא אמרת מקודם שזה אתה. דהיינו ברגע שאתה לא יודע אז ארון נושא את נושאו.

ולכן אין התורה כמו סדר עולם הזה, סדר עולם הזה אדם שנכנס לרופא בכיר ורואים על הקיר מלא תעודות איפה שלמד זה עושה אותו ליש גדול ואיליו כולם מקשיבים, אבל התורה בדיוק הפוך איפה שאתה כלום שם יש הכל, **שכפי שלימות העושה נגמר המעשה**, בעולם הזה רק אם אתה יודע זה עושה אותך למשהו, הרופא שנכנס כולם קמים לכבודו, **אבל העוסק בתורה בזה זוכה אל השלימות**, היום צריכים לעבור מבחן התאמה לפני שאתה הולך ללמוד מקצוע, אבל התורה יכול לעשות מכל אחד שיזכה להגיע לשלימות, כי אדם שלוקח את התורה בתור ידע אז הוא באמת לא תמיד מתאים לתורה, אבל אחד שחי עם הקב"ה אז התורה מזכך אותו ומרפא אותו, כי על ידי הפנימיות של התורה אדם מגיע להכרה שאתה לא יכול ורק הקב"ה יכול.

כשהייתי אברך צעיר הייתי שואל שאלות את הרב משה הלברשטאם זצ"ל, ולפעמים כשלא ידע לענות על המקום היה סוגר העיניים והיה אומר א מינוט א מינוט, ורק אח"כ היה עונה לי. דהיינו לפעמים כשפתאום אדם לא יודע מותר לו להגיד לחכות דקה ולא יקרה אז שום דבר, וגם לא יקרה כלום אם אתה תענה לו מחר. הרה"ק מראזלא זי"ע כשאחד היה מרגיז אותו היה אומר לו אני רוצה לענות לך אבל מחר.

היה לי אחד שרצה לגמור עסק וראה שהשני משתולל קצת, אמרתי לו תענה לו על כל דבר אני שומע, מה הוא כבר יכול לעשות לך, לענות אני לא רוצה, ולמה אדם לא רוצה לעשות את זה, כי הגאווה שלו לא נותנת לו, מה אני לא יענה לו הוא יחשוב שאני טמבל, אבל העיקר הוא שאדם ידע שבעצם הוא לא יכול ואם הוא כן יכול זה מהקב"ה, לא איש דברים אנכי אדם ובהמה תושיע ד'. וכל זמן שאדם לא מרגיש שאתה בעצם כמו בהמה לא יכול להיות תושיע ד'.

מרפא לשון עץ חיים, אדם שלומד תורה להגיע להקב"ה, כזה תורה מרפא לשון עץ חיים, וזה נותן לאדם להגיע לחי החיים, **שדברי תורה שנאמרים בפיו ולשונו מרפאין ומתירין את הלשון**. וזה עוזר לא רק את עצמו אלא את כולם, וזה וכל נתיבותיה שלום.

בתורה כתוב תמים תהיה עם ד' אלקיך, ולא תחקור אחר עתידות, ומצד שני יש מגידי עתידות, כ"ק אאמו"ר זצ"ל היה אומר מי שיודע לשקר הוא יודע להגיד עתידות. דהיינו יש אנשים שמבטיחים ואומרים, ולמה אנחנו רצים אחריהם, כי אנשים לא מוכנים לעמוד בלא נודע שיש לנו כל הזמן, עכשיו בתקופה הזאת זה עוד יותר, כי כולם אמרו בביטחון שעד הקיץ זה יעבור ולא יהיה זכר לזה, אז אמר הקב"ה אתה יודע אני יראה לך את הדרך, וככה זה עובד כל הזמן. דהיינו ככל שהוא לא יודע הוא חי עם הקב"ה, כ"ק אאמו"ר זצ"ל היה אומר לא כל דבר שחושבים צריכים להגיד ולא כל דבר שאומרים צריכים לכתוב, ולא כל דבר שכותבים צריכים להפיץ, אלא צריכים לחשוב טוב לפני כל פעולה, וצריכים את הסייעתא דשמיא לפני כל דבר.

וזה היה משה רבינו שאמרנו שמצא חן, אבל זה היה כי עיני ד', מתי אפשר להוכיח את השני וההוא ישמע מה שאתה אומר, רק אחרי חן ברגע שאתה חי שכל דבר בא מהקב"ה אז כולם מקשיבים לך. כתוב במאור ושמש שהעיד שהרה"ק רבי אלימלך זי"ע היה הולך כל יום הביתה מהבית מדרש והיה מספר סיפור, וכל אחד חשב שבטוח הרבי מדבר אליו. דהיינו ברגע שחשב שלא הוא מדבר אלא השכינה מדבר, שם הוא אחד עם השכינה ואחד עם כולם, ואותו דיבור שדיבר נוגע לכולם בנקודה אחרת.

אותו דבר בשיעורים שאנחנו מדברים כל אחד פוגש את עצמו במקום שלו, בעצם כל אחד שומע אות דיבורים רק כל אחד לפי הפתי שלו שם היה מחכימת, ואיפה שהיה מוכן להכניס את הדיבור לשם זה נכנס. מסופר על הרה"ר המאור עיניים כשרצו להדפיס את הספר, אמר שיכניסו לו את זה והוא רוצה לעבור על זה, ואז מה שהוא זכר שאמר אמר לא להדפיס אותו, ומה שלא זכר שאמר אותו את זה התיר להדפיס, כי זה היה שכינה מדברת מתוך גרונו.

משה רבינו היה חן, הקב"ה שלח את משה רבינו בלי כוחות של לשון, ובמצב של ערל שפתיים ובמצב של לא איש דברים אנכי, ורק זה הביא אותו לשלימות, אך בלעם הרשע היה להיפוך, **והנה בלעם הרשע היה להיפוך, כי היתה בו שלימות הכלי לנבואה**, הקב"ה הכין לו את כל הציוד שהוא צריך לנבואה, וגם היה יודע דעת עליון, ואפילו הגיע לשער הנון שמשה רבינו לא הגיע לשם, **ולבסוף לא נשאר בידו מאומה**.

למה, אמרנו את המדרש שבוע שעבר בזמן שהם מתנת שמים זה נשאר, וברגע שלוקחים את לעצמם אז לא נשאר מזה, בלעם נאבד מן העולם בסוף, וזה כמו אדם שקונה מכשיר ומדבר

אבל בסופו של דבר הבטרייה נגמרת בסוף ואח"כ אי אפשר יותר לדבר, ואפשר להכניס אותו להטענה ואז יהיה מצב לדבר עוד, אבל על זה הוא לא חושב אפילו. משה רבינו היה מחובר כל הזמן ואז לא אפילו מה שלא ידע בסוף ידע כל דבר לעשות, כי הקב"ה עשה במקומו כל דבר.

אבל אדם ובהמה תושיע ד', הקב"ה יעזור לאדם רק כשמחזיק את עצמו כבהמה, כמו שאמרו חז"ל **שערומין בדעת כאדם ומשימין עצמן כבהמה**. אדם מצד אחד יש לו דעת, ומצד שני בשביל להראות לך שיש לך דעת ולקבל את זה אז אתה חייב להיות כמו בהמה, אבל אם אדם לא חושב על עצמו ככה הוא לא יקבל את הדעת.

וזה מוכיח אדם אחרי, להיות מבטל הדעת אל הקב"ה, וזה מדת בני ישראל, רק יהודי יכול לבטל את עצמו להקב"ה, גוי לא מסוגל לבטל את עצמו וגם הוא לא יכול להגיע עד אין סוף ב"ה, **צאן מרעיתי אדם אתם**, ככל שאתה חי שאתה צאן אז אדם אתם, **שמתעלין מבחינת צאן לאדם**. **ולכן מצא משה רבינו ע"ה חן לפני הקב"ה, על ידי שהיה עניו מכל**, אפילו שזה קשה להגיע לשיעור כל יום, אבל על ידי המסירות נפש שעושים אז אפשר למצוא חן בעיני ד', ואתם יודעים שרק ככה מתקרבים להקב"ה, מה הולכים כבר להגיד שיעור בשפ"א הלא הרבי כבר אמר את זה שנה שעברה ואני כבר ישמע אותו במשך השבוע, ולמה אני צריך להגיע כזה מוקדם להקשיב לשיעור, אבל מצד שני אז אדם הפסיד אותו.

וברגע שמשה רבינו אמר שהוא לא יודע אז אמר לו הקב"ה עכשיו אני יראה לך שאני כן יודע, כל זמן שאתה יודע תגיד דבר תעשה, וברגע שאתה מחליט שאתה לא יודע אז אני יגיד לך, **וכאשר אמר לא איש דברים, והקב"ה השיבו מי שם פה כו' ואנכי אהיה עם פיך, זה באמת שכר על דיבורו, שעל ידי שלא מצא עצמו איש דברים, השיב לו הקב"ה אהיה עם פיך, בגלל שאתה אומר שאתה לא יודע אז אני איתך, וזכה לומר אלה הדברים**.